

Διατροφική πολιτική & προαγωγή της δημόσιας υγείας Το σύστημα διατροφικής επισήμανσης Nutri-score

της Ντίας Χωραφά*

Το τελευταίο διάστημα, εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ και ορισμένων κρατών μελών επανέφεραν στη δημόσια συζήτηση το ζήτημα της διατροφικής επισήμανσης εμπρόσθιου πεδίου συσκευασίας τροφίμων και ειδικότερα το σύστημα Nutri-score, με τις συνακόλουθες αντιπαραθέσεις που προκαλεί.

Στις 25 Απριλίου 2024 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες επιστημονικό συμπόσιο με τίτλο 'Sharing experiences and perspectives on Nutri-Score and other front-of-pack nutrition labelling systems' (FoPNL).² Η πρωτοβουλία αυτή της βελγικής προεδρίας του Συμβουλίου ΕΕ είχε ως στόχο τη διερεύνηση των διαφορετικών προσεγγίσεων ως προς το Nutri-score και άλλα εθελοντικά σχήματα FoPNL, με τη συμμετοχή εμπειρογνομώνων, υπευθύνων χάραξης πολιτικής, ενδιαφερομένων μερών και ερευνητών από όλη την Ευρώπη.

Υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο της στρατηγικής ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», προβλεπόταν η υποβολή νομοθετικής πρότασης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως τα τέλη του 2022 για μια *εναρμονισμένη υποχρεωτική* διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων. Ωστόσο, η -μεγάλη- διάσταση θέσεων για το ζήτημα μεταξύ κρατών μελών, αλλά και ανάμεσα στα διάφορα εμπλεκόμενα μέρη, οδήγησε σε -προσωρινή- αναστολή της ανακοινωθείσας νομοθετικής παρέμβασης σε επίπεδο ΕΕ.

Στις 4 Απριλίου 2024 η Πορτογαλία κατέστη το όγδοο ευρωπαϊκό κράτος που έχει υιοθετήσει -σε εθνικό επίπεδο- το Nutri-score ως επίσημο σύστημα FoPNL. Η πορτογαλική κυβέρνηση χαρακτηρίζει στο σχετικό Διάταγμα την πρωτοβουλία αυτή «μέτρο δημόσιας πολιτικής για την προαγωγή της υγιεινής διατροφής». Η χρήση του σχήματος από τις εταιρείες τροφίμων παραμένει προαιρετική.

Το σύστημα έχει ήδη υιοθετηθεί επισήμως από τη Γαλλία (δημιουργός Nutri-score), το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ισπανία, το Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, καθώς και (εκτός ΕΕ) την Ελβετία.

Στον αντίποδα, στην Ιταλία, που τάσσεται σταθερά και σθεναρά ενάντια στο σχήμα Nutri-score, σημειώθηκε πρόσφατα μια ακόμα εξέλιξη. Στο πλαίσιο της προεκλογικής καμπάνιας ενόψει των επικείμενων ευρωεκλογών, το κυβερνών κόμμα και συγκεκριμένα ο Υπουργός Γεωργίας ανήγγειλε την ακόλουθη τροποποίηση (προσθήκη διάταξης) σε προσεχή Συνταγματική αναθεώρηση: «Η Πολιτεία διασφαλίζει την υγιεινή διατροφή των πολιτών. Για τον σκοπό αυτό, προάγει την αρχή

---

* Αφεντία Ευδοκία Χωραφά, LL.M EU Law || Μάιος 2024

² Belgian presidency, Council of the European Union, [Scientific symposium: Sharing experiences and perspectives on Nutri-Score and other front-of-pack nutrition labelling systems](#)

της επισιτιστικής ασφάλειας και προστατεύει προϊόντα σύμβολα της εθνικής ταυτότητας».³

Η κίνηση αυτή της ιταλικής κυβέρνησης, πέραν άλλων σχολίων (και νομικής φύσης), πυροδότησε εκ νέου αντιδράσεις των εμπνευστών (και άλλων υπέρμαχων) του Nutri-score⁴. Προσάπτουν στην ιταλική κυβέρνηση «γαστρο-λαϊκισμό», ότι είναι αρνητής της επιστήμης και της δημόσιας υγείας, τοποθετώντας οικονομικά συμφέροντα πάνω από την προστασία των καταναλωτών. Εξάλλου, έχουν προηγηθεί κι άλλες αντίστοιχες τοποθετήσεις (δημοσιευμένες και στο επίσημο blog Nutri-score της ερευνητικής ομάδας Διατροφικής Επιδημιολογίας EREN (Γαλλία)).⁵

Ουδείς αμφισβητεί την άρρηκτη διασύνδεση μεταξύ διατροφής και δημόσιας υγείας ούτε βέβαια την αναγκαιότητα αναζήτησης αποτελεσματικών εργαλείων δημόσιας πολιτικής και κατάλληλων παρεμβάσεων στο πλαίσιο διατροφικών πολιτικών με στόχο την προαγωγή της υγείας και την αντιμετώπιση των ανησυχητικών ποσοστών παχυσαρκίας και -σχετιζόμενων- μη μεταδοτικών νοσημάτων.

Στον πυρήνα του δημόσιου διαλόγου (μεταξύ φορέων χάραξης πολιτικής, επιστημονικής κοινότητας, ενδιαφερομένων μερών) και της νομικοπολιτικής προσέγγισης του ζητήματος οφείλει να βρίσκεται η επιστημονική τεκμηρίωση. Οι ήδη διεξαχθείσες μελέτες αναδεικνύουν την ανάγκη περαιτέρω έρευνας για το σύνθετο αυτό ζήτημα διατροφικής επιδημιολογίας & δημόσιας υγείας, σε τρία επίπεδα:

α) κατάρτιση προφίλ θρεπτικών συστατικών (nutrient profiling) για την κατάταξη / αξιολόγηση των τροφίμων βάσει της διατροφικής τους σύνθεσης για λόγους συνδεδεμένους με την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη νοσημάτων.

Σε μεγάλο βαθμό οι επικρίσεις για το σύστημα Nutri-score αφορούν -ακόμα και μετά την πρόσφατη αναθεώρησή του- στον αλγόριθμο βαθμολόγησης των τροφίμων.

β) διερεύνηση πώς αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές τη διατροφική επισήμανση και πώς επηρεάζει εν τοις πράγμασι τις επιλογές και τις διατροφικές τους συνήθειες, και

γ) μακροπρόθεσμα, κατά πόσον η -αποδιδόμενη στα εργαλεία πολιτικής / συγκεκριμένα μέτρα- συμπεριφορική αλλαγή του πληθυσμού συμβάλλει στους επιδιωκόμενους στόχους προαγωγής της δημόσιας υγείας.

Θα ήταν χρήσιμο ο δημόσιος διάλογος να αποφορτιστεί από συλλήβδην χαρακτηρισμούς έναντι των επικριτών του σχήματος Nutri-score (εξυπηρέτηση οικονομικών συμφερόντων, γαστρο-εθνικισμός κ.α.). Πέραν ότι παραβλέπει το εύρος των επιχειρημάτων και την ποικίλη σύνθεση των ενδιαφερομένων μερών που

---

³ “La Repubblica garantisce la sana alimentazione del cittadino. A tal fine persegue il principio della sovranità alimentare e tutela i prodotti simbolo dell’Identità nazionale”. Euronews, “[Italy to challenge Nutri-Score with constitution](#)” (03/05/24) | Il fatto alimentare, [Nutri-Score: per fermarlo, sovranità alimentare in Costituzione?](#) (06/05/24)

⁴ Βλ. π.χ. τις διαδοχικές αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα του [Serge Herberg](#), Professeur de Nutrition chez Université Sorbonne Paris Nord

⁵ <https://nutriscore.blog/>

διατυπώνουν επιφυλάξεις, ουδόλως συμβάλλει στην ουσία του ζητήματος. Ζητούμενο είναι η εκατέρωθεν -επιστημονική- τεκμηρίωση των επιχειρημάτων.

Στην ανάλυση που ακολουθεί επιχειρείται επισκόπηση α) της ισχύουσας νομοθεσίας ΕΕ και προπαρασκευαστικών εργασιών για την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας σχετικά με εναρμονισμένη υποχρεωτική διατροφική επισήμανση FoPNL, β) νομοκανονιστικών παρεμβάσεων σε επίπεδο κρατών μελών ΕΕ, που έχουν υιοθετήσει το Nutri-score, γ) «διορθώσεων» που έχουν συντελεστεί στο Nutri-score και των κύριων επικρίσεων για το σύστημα (με ξεχωριστή αναφορά στα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα προϊόντα ελαιοκομίας και τα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ), και τέλος δ) σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, συνοπτική παρουσίαση θέσεων αρμόδιων αρχών και φορέων, και ευρημάτων μελέτης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με τον ΕΦΕΤ.

Εισαγωγή - σχήματα διατροφικής επισήμανσης εμπρόσθιου πεδίου συσκευασίας τροφίμων

Τα σχήματα FoPNL μπορούν συνοπτικά να ταξινομηθούν σε δύο ευρείες κατηγορίες, ανάλογα με το είδος των πληροφοριών που παρέχουν στον καταναλωτή, α) αυτά που γνωστοποιούν περιεκτικότητα σε συγκεκριμένες θρεπτικές ουσίες και β) αυτά που απεικονίζουν έναν περιεκτικό δείκτη συνολικής αξιολόγησης τροφίμου.⁶

Στην πρώτη κατηγορία εμπίπτουν σχήματα περιγραφικά ως προς την περιεκτικότητα σε συγκεκριμένα θρεπτικά συστατικά, τα οποία παρέχουν αριθμητικές πληροφορίες (όπως “Reference Intakes” - πρώην “Guideline Daily Amounts (GDA) που διαμόρφωσε η FoodDrinkEurope⁷, και NutriInform battery) ή αριθμητικές πληροφορίες και επιπροσθέτως χρωματικό κώδικα για τα επιμέρους συστατικά (όχι συνολική αξιολόγηση), όπως Traffic light labels⁸.

Στη δεύτερη κατηγορία εμπίπτουν αξιολογικά σχήματα με χρήση είτε θετικού λογοτύπου (endorsement scheme – ‘positive logo’, όπως Healthy choice, Keyhole⁹, Heart/health logos), είτε αντιθέτως σήματος προειδοποίησης (για υψηλή περιεκτικότητα π.χ. σε αλάτι, λιπαρά) ή με χρήση διαβαθμισμένου δείκτη - χρωματικού κώδικα (όπως το Nutri-score).

---

⁶ EUFIC, Front-of-pack nutrition labelling: <https://www.eufic.org/en/healthy-living/article/front-of-pack-nutrition-labelling> Βλ. αναλυτική παρουσίαση των διαφόρων σχημάτων σε: JRC Science for Policy report (2020), Front-of-pack nutrition labelling schemes: a comprehensive review.

⁷ <https://www.fooddrinkurope.eu/industry-action/reference-intakes-commitment/>

⁸ Πλέον διαδεδομένο σχήμα αυτής της υπο-κατηγορίας είναι το σύστημα φωτεινού σηματοδότη στο Ηνωμένο Βασίλειο.

⁹ Χρησιμοποιείται ευρέως στη Σουηδία, τη Δανία και τη Λιθουανία

A. Νομοθεσία ΕΕ (παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές / ισχυρισμοί διατροφής & υγείας)

Σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία (Κανονισμός ΕΕ 1169/2011), η υποχρεωτική διατροφική δήλωση περιλαμβάνει την ενεργειακή αξία, και τις ποσότητες λιπαρών, κορεσμένων, υδατανθράκων, σακχάρων, πρωτεϊνών και αλατιού. Προαιρετικά μπορεί να αναγράφεται η ποσότητα και άλλων συστατικών και βιταμινών (§2 άρθρου 30 Παράρτημα XIII -προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς).

Επιπλέον, επιτρέπεται η επανάληψη και στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας των ως άνω πληροφοριών που παρέχονται στη διατροφική δήλωση. Οι πρόσθετες μορφές έκφρασης της διατροφικής δήλωσης (π.χ. γραφικά ή σύμβολα), επιπλέον των λέξεων ή των ψηφίων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν, εφόσον συμμορφώνονται με συγκεκριμένες απαιτήσεις (που προβλέπονται στις υπό α) έως ζ) περιπτώσεις της παραγράφου 1 στο άρθρο 35).

Όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Έκθεσή της σχετικά με τη «χρήση πρόσθετων μορφών έκφρασης και παρουσίασης της διατροφικής δήλωσης»¹⁰, τα συστήματα που δεν επαναλαμβάνουν τις πληροφορίες που παρέχονται στη διατροφική δήλωση καθαυτές, αλλά παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη συνολική διατροφική ποιότητα του τροφίμου (π.χ. με κάποιο σύμβολο ή γράμμα), δεν εμπίπτουν στο άρθρο 35, αλλά θεωρούνται «προαιρετικές πληροφορίες» σύμφωνα με το άρθρο 36.

Οι κατ' άρθρο 36 του Κανονισμού «προαιρετικές πληροφορίες» θα πρέπει να βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα, να είναι σαφείς, και να μην παραπλανούν τον καταναλωτή.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με την Επιτροπή, «όταν ένα σύστημα αυτού του είδους αποδίδει ένα γενικά θετικό μήνυμα (για παράδειγμα μέσω πράσινου χρώματος), πληροί επίσης τον νομικό ορισμό του «ισχυρισμού επί θεμάτων διατροφής», καθώς παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις ευεργετικές θρεπτικές ιδιότητες ενός τροφίμου, όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1924/2006 σχετικά με τους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας που διατυπώνονται για τα τρόφιμα.

Όπως προβλέπεται στον εν λόγω Κανονισμό, οι ισχυρισμοί (μεταξύ διαφόρων άλλων απαιτήσεων που πρέπει να πληρούν) θα πρέπει να βασίζονται και τεκμηριώνονται από γενικώς αποδεκτά επιστημονικά στοιχεία (άρθρο 6), ενώ δεν πρέπει να είναι παραπλανητικοί, να δημιουργούν αμφιβολίες σχετικά με την ασφάλεια ή/και τη θρεπτική επάρκεια των άλλων τροφίμων, να (υπο)δηλώνουν ή να υπονοούν ότι μια ισορροπημένη και ποικίλη διατροφή δεν μπορεί να παρέχει επαρκείς ποσότητες των θρεπτικών ουσιών γενικά (άρθρο 3), και επιτρέπονται μόνον εφόσον αναμένεται ότι ο μέσος καταναλωτής θα κατανοεί τα ευεργετικά αποτελέσματα, όπως αυτά διατυπώνονται στον ισχυρισμό (άρθρο 5).

Η ως άνω Έκθεση της Επιτροπής, βασίστηκε και σε μελέτη του Joint Research Centre, που παρέχει επισκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας σχετικά με τα σχήματα FoPNL και τον αντίκτυπό τους στον καταναλωτή, τις επιχειρήσεις τροφίμων, και την

---

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52020DC0207>

ενιαία αγορά. Εστιάζει ιδιαίτερα στις προτιμήσεις και την κατανόηση των συστημάτων από τους καταναλωτές, καθώς και τον αντίκτυπο στην επιλογή τροφίμων και τις επιπτώσεις στη διατροφή και την υγεία. Εξετάζει, επίσης, σε ποιο βαθμό επηρεάζουν την ανασύσταση τροφίμων και την καινοτομία ως προς τους παρασκευαστές τροφίμων. Τέλος, αναλύει δυνητικές ακούσιες (μη επιθυμητές) συνέπειες της εισαγωγής FoPNL, και αναδεικνύει πεδία όπου παρατηρείται έλλειμμα γνώσης και αντίστοιχα κατευθύνσεις μελλοντικής έρευνας (JRC Science for Policy report (2020), Front-of-pack nutrition labelling schemes: a comprehensive review)¹¹.

Το Joint Research Centre επανήλθε συμπληρωματικά με επικαιροποιημένη μελέτη (2022, addendum “Front-of-pack nutrition labelling schemes: an update of the evidence”)¹² προκειμένου να υποστηρίξει τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για εναρμονισμένη υποχρεωτική διατροφική επισήμανση FoPNL. Πέραν της επικαιροποίησης βιβλιογραφίας, το Προσάρτημα εξετάζει τις επιπτώσεις επιμέρους πτυχών της επισήμανσης (π.χ. ποσότητες αναφοράς, προαιρετική vs. υποχρεωτική εφαρμογή, συνδυασμός επισήμανσης στο εμπρόσθιο πεδίο και ισχυρισμών, αντίκτυπος στην κατανόηση και τη συμπεριφορά του καταναλωτή).

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε επιστημονική γνωμοδότηση της EFSA, με γνώμονα αφενός την ανάπτυξη ενός εναρμονισμένου συστήματος για τη διατροφική επισήμανση FoPNL, και αφετέρου τον περιορισμό των ισχυρισμών διατροφής και υγείας στα τρόφιμα. Ένα από τα κύρια ζητήματα και στις δύο περιπτώσεις είναι ο καθορισμός περιγραμμάτων (προφίλ) θρεπτικών συστατικών.

Ωστόσο, στην επιστημονική της γνωμοδότηση¹³, η EFSA δεν αξιολόγησε ούτε προέκρινε συγκεκριμένο μοντέλο κατάρτισης προφίλ θρεπτικών ουσιών. Μεταξύ πάντως των κύριων πορισμάτων της είναι ότι η «πρόσληψη ενέργειας, κορεσμένων λιπαρών, νατρίου και προστιθέμενων /ελεύθερων σακχάρων είναι υπερβολικά υψηλές στην Ευρώπη, με αποτέλεσμα η μείωσή τους να συμβάλλει στην καταπολέμηση των χρόνιων ασθενειών που συνδέονται με την ανθυγιεινή διατροφή. Παράλληλα, η πρόσληψη διαιτητικών ινών και καλίου είναι πολύ χαμηλή στους περισσότερους ευρωπαϊκούς ενήλικους πληθυσμούς, συνεπώς η αύξησή τους θα συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της υγείας».

Όπως επισημάνθηκε και εισαγωγικά, δεν έχει ακόμα υποβληθεί η -προβλεφθείσα ως τα τέλη του 2022- νομοθετική πρόταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μια εναρμονισμένη υποχρεωτική διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων. Αναμφίβολα, αποτελεί ένα από τα πλέον αμφιλεγόμενα και πολωτικά ζητήματα στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Κανονισμού ΕΕ 1169/2011 (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα λοιπά υπό εξέταση θέματα είναι λιγότερο ακανθώδη).

---

¹¹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113586>

¹² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130125>

¹³ EFSA (2022), Press release [Nutrient profiling – scientific advice for EU Farm to Fork initiative // Scientific advice related to nutrient profiling for the development of harmonised mandatory front-of-pack nutrition labelling and the setting of nutrient profiles for restricting nutrition and health claims on foods](#)

Υπέρ ενός εναρμονισμένου σε επίπεδο ΕΕ, υποχρεωτικού, αποτελεσματικού συστήματος διατροφικής επισήμανσης τάσσονται διάφοροι φορείς εκπροσώπησης, όπως π.χ. η European Public Health Association (EUPHA)¹⁴.

Σε κοινή τους επιστολή προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή φορείς εκπροσώπησης καταναλωτών και δημόσιας υγείας (European Heart Network EHN, European Public Health Alliance -EPHA, European Bureau of Consumer Unions -BEUC), είχαν ζητήσει (12/22) την έγκαιρη υποβολή νομοθετικής πρότασης σχετικά με FoPNL.¹⁵

B. Ρυθμιστική παρέμβαση σε -εθνικό- επίπεδο κρατών μελών ΕΕ | Nutri-score

Συνοπτικά, το σύστημα Nutriscore απεικονίζει τη συνολική διατροφική αξία των τροφίμων σε μια κλίμακα πέντε επιπέδων, από το πράσινο Α (ως η πιο υγιεινή επιλογή) έως το κόκκινο Ε (βλ. αναλυτικά για το σύστημα, το έγγραφο [NUTRI-SCORE Questions & Answers](#) στον ιστότοπο της γαλλικής Αρχής για τη Δημόσια Υγεία).

Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, η υιοθέτηση του συστήματος Nutri-score εξυπηρετεί τρεις στόχους:

α) ενημέρωση του καταναλωτή, κατά την αγορά προϊόντων, ως προς τη συνολική διατροφική ποιότητα των τροφίμων, επιτρέποντάς του να συγκρίνει τα διαθέσιμα προϊόντα και να κατευθύνεται προς τρόφιμα καλύτερης διατροφικής αξίας,

β) παρότρυνση των παρασκευαστών τροφίμων για ανασύσταση και καινοτομία σε νέα προϊόντα, παρέχοντάς τους την ευκαιρία -μέσω του συστήματος- να δίνουν αξία στην προσπάθειά τους στο πλαίσιο κανόνων ανταγωνισμού στην αγορά, και

γ) διευκόλυνση των επαγγελματιών υγείας, ως προς τις διατροφικές συμβουλές που παρέχουν στους ασθενείς τους είτε στο πλαίσιο πρόληψης είτε αντιμετώπισης παθολογικών περιστατικών.

Κατόπιν αιτήματος του γαλλικού Υπουργείου δημόσιας υγείας, δημιουργήθηκε από την εθνική αρχή για τη δημόσια υγεία (Santé publique France) το Nutri-score, το οποίο εφαρμόζεται στη Γαλλία από το 2017, βάσει του συστήματος που διαμόρφωσαν η ομάδα του Δρ. Serge Hercberg¹⁶, επικουρούμενη από τους εμπειρογνώμονες της γαλλικής αρχής για τα τρόφιμα, το περιβάλλον και την υγεία & ασφάλεια στον χώρο εργασίας (ANSES) και του Ανώτατου Συμβουλίου για τη δημόσια υγεία (HCSP).

Κατόπιν της υιοθέτησης του συστήματος και από άλλα (ευρωπαϊκά) κράτη, συστάθηκε διακρατική διακυβέρνηση τον Φεβρουάριο του 2021.

Το 2023, η επιστημονική επιτροπή του Nutri-score προέβη σε αναθεώρηση του αλγορίθμου προκειμένου να ευθυγραμμίσει το σύστημα με τις διατροφικές συστάσεις των εμπλεκόμενων κρατών, λαμβάνοντας -κατά δήλωσή της-

---

¹⁴ EUPHA, [Statement on front-of-pack nutrition labelling in the European Union](#) (15/03/2023)

¹⁵ Public health and consumer groups ask for a timely proposal on Front-of-Pack Nutritional Labelling (όπως αναδημοσιεύθηκε η είδηση στο blog του Nutri-score [εδώ](#))

¹⁶ Prof. Serge Hercberg, President of the French Nutrition and Health Programme (PNNS) and Head of the Nutritional Epidemiology Research Team of the U1153 Inserm/Inra/Cnam/UP13.

επαρκέστερα υπόψη την επιστημονική έρευνα & γνώση και προβαίνοντας σε ορισμένες «διορθώσεις».

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αξιολογήσει τη συμμόρφωση του συστήματος Nutri-score με τις απαιτήσεις της ενωσιακής νομοθεσίας στο πλαίσιο κοινοποίησης εθνικών μέτρων από κράτη μέλη (διαδικασία 2015/1535 «αποτροπή τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο», στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται τρίμηνη περίοδος status quo από τη γνωστοποίηση, κατά την οποία η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλουν παρατηρήσεις, αιτιολογημένη γνώμη έως και «αποκλεισμό» εκ μέρους της Επιτροπής¹⁷).

Στο πλαίσιο των εν λόγω κοινοποιήσεων εθνικών μέτρων, η Επιτροπή δεν έχει προβάλει ενστάσεις ή διατυπώσει «αιτιολογημένη γνώμη», παρά μόνο «παρατηρήσεις» για επιμέρους ζητήματα (ως προς π.χ. τους ελέγχους για τη χρήση του σήματος Nutri-score).

Γαλλία – «Απόφαση για τον καθορισμό συμπληρωματικής μορφής παρουσίασης της διατροφικής δήλωσης που συνιστάται από το κράτος» (2023)¹⁸

Στις 23/10/23 η Γαλλία κοινοποίησε στην Επιτροπή σχέδιο απόφασης, που περιγράφει τον νέο αλγόριθμο για τον υπολογισμό του συστήματος Nutri-Score, σύμφωνα με τις αλλαγές που συνέστησε η επιστημονική επιτροπή για τη διακρατική διακυβέρνηση του Nutri-Score, οι οποίες εγκρίθηκαν από τη διευθύνουσα επιτροπή του σχήματος διακυβέρνησης. Στις 11/12/23 η Επιτροπή ζήτησε από τη Γαλλία πρόσθετες πληροφορίες για το κοινοποιηθέν μέτρο, ενώ στις 23/01/24 η Ιταλία υπέβαλε «αιτιολογημένη γνώμη», που οδήγησε σε παράταση της περιόδου status quo ως τις 24/04/24.

Οι ιταλικές αρχές, στην «αιτιολογημένη γνώμη», κρίνουν ως μη συμβατό το σχήμα Nutri-score (ακόμα και στην αναθεωρημένη εκδοχή του αλγορίθμου) με την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία, μεταξύ άλλων, γιατί παραπλανά τον καταναλωτή, καθώς παρέχει συνολική αξιολόγηση ενός προϊόντος, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα διατροφικά προφίλ διαφόρων τροφίμων που συμβάλλουν σε ισορροπημένη διατροφή. Υποστηρίζουν πως οι χρωματικοί δείκτες είναι εγγενώς μεροληπτικοί, καθώς τείνουν να παροτρύνουν τους καταναλωτές προς ελεύθερη κατανάλωση προϊόντων με πράσινο δείκτη έναντι αποφυγής προϊόντων με κόκκινη σήμανση. Επιπλέον, οι ιταλικές αρχές θεωρούν ότι ο αλγόριθμος παραβλέπει τις συστάσεις για τον καθορισμό διατροφικών προφίλ της EFSA σε διάφορα επιμέρους σημεία (π.χ. θέτει σε μειονεκτική θέση το γάλα, τη στιγμή που η EFSA το κατατάσσει στον κατάλογο τροφίμων που ευνοούν την πρόσληψη ασβεστίου).

Στις 25/04/24 η Γαλλία υπέβαλε παρατηρήσεις ως απάντηση σε καθένα από τα ζητήματα που έθεσαν οι ιταλικές αρχές.

Έχουν επίσης υποβληθεί θέσεις από ενδιαφερόμενους φορείς (European Dairy Association, oriGIn EU, Association of the German Dairy Industry κ.α.).

---

¹⁷ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/el/faq>

¹⁸ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/el/notification/25002>

Βέλγιο - Βασιλικό Διάταγμα σχετικά με τη χρήση του λογότυπου Nutri-Score (2018)¹⁹

Κατά την κοινοποίηση του σχεδίου διατάγματος, οι βελγικές αρχές επεσήμαναν ότι το σύστημα επιτρέπει μια συνολική, απλή και ταχεία εκτίμηση της διατροφικής ποιότητας εκ μέρους του καταναλωτή, καθώς επίσης ότι ο αλγόριθμος είναι επιστημονικά τεκμηριωμένος και ότι έχει επιβεβαιωθεί (σε έρευνες) η ορθή κατανόησή του σήματος από τους καταναλωτές (και των κοινωνικοοικονομικά ασθενέστερων) σε σχέση με άλλα υφιστάμενα συστήματα.

Σχετικά με το εθνικό μέτρο που κοινοποίησε το Βέλγιο, η Επιτροπή υπέβαλε «παρατηρήσεις», ενώ «αιτιολογημένη γνώμη» απέστειλαν τρία κράτη μέλη, η Ιταλία, η Ουγγαρία και η Τσεχία.

Η βελγική Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία (SPF) για τη Δημόσια Υγεία έχει διεξαγάγει εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού με τίτλο «επιλέξτε πιο εύκολα με το Nutri-score» και παρέχει επεξηγηματική ενημέρωση για το σύστημα στον ιστότοπό της.²⁰

Γερμανία - εκτελεστικός Κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα (Ομοσπονδιακό Υπουργείο Τροφίμων & Γεωργίας, 2020)²¹

Κατά τη γνωστοποίηση του εθνικού μέτρου στην Επιτροπή, οι γερμανικές αρχές επικαλούνται εκτενείς έρευνες που έχουν διενεργηθεί σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες καταδεικνύουν την επιστημονική εγκυρότητα του Nutri-score, όπως επίσης ότι είναι το καλύτερα αντιληπτό και κατανοητό σχήμα για τους καταναλωτές.²²

Οι γερμανικές αρχές επικαλούνται τη νομοθεσία ΕΕ για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές, καθώς και αυτή για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας (άρθρα 8 και 23 Κανονισμού ΕΚ 1924/2006). Θεωρούν ότι το σήμα Nutri-score συνιστά «ισχυρισμό διατροφής» και ως εκ τούτου η χρήση του σήματος απαιτεί ειδική άδεια, η οποία δεν υφίσταται σε επίπεδο ΕΕ. Συνεπώς, κοινοποιούν το εθνικό μέτρο, σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κανονισμού ΕΚ για τους ισχυρισμούς διατροφής, όπως ισχύει στις περιπτώσεις που ένα κράτος μέλος επιθυμεί να θεσπίσει νέες κανονιστικές διατάξεις στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού.

Επί του κοινοποιηθέντος εθνικού μέτρου της Γερμανίας, η Επιτροπή απάντησε με «παρατηρήσεις», ενώ η Ιταλία υπέβαλε «αιτιολογημένη γνώμη».

Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν την επίσημη υιοθέτηση του Nutri-score από τη Γερμανία, υπήρξε απόφαση εθνικού δικαστηρίου (Αμβούργο), που έκρινε -στο πλαίσιο προσωρινής διαταγής τον Απρίλιο 2019- ότι η επισήμανση τροφίμων με το σήμα

¹⁹ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/18575>

²⁰ <https://www.health.belgium.be/fr/le-nutri-score>

²¹ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/16748>

²² Σχετικά με την έρευνα καταναλωτή στη Γερμανία, βλ. μεταξύ άλλων στον ιστότοπο του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Γεωργίας & Τροφίμων: [Extended nutritional labelling system Consumers want Nutri-Score](#)

Nutri-score δεν είναι συμβατή με τη νομοθεσία ΕΕ για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές ούτε με εκείνη για τους ισχυρισμούς υγείας.²³

Την ίδια περίοδο, η Ομοσπονδία Τροφίμων Γερμανίας είχε εισηγηθεί ένα διαφορετικό σύστημα διατροφικής επισήμανσης (όχι συνολικής αξιολόγησης, όπως το Nutri-score).²⁴

Ισπανία

Το 2018 η ισπανική Αρχή Καταναλωτή, Ασφάλειας Τροφίμων και Διατροφής ανακοίνωσε, μεταξύ άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας, και την πρόθεση υιοθέτησης -σε εθνικό επίπεδο- του σχήματος Nutri-score.

Η ανακοίνωση αυτή προκάλεσε επιφυλάξεις και αντιδράσεις διαφόρων φορέων στην Ισπανία, με εστίαση σε σημαντικά αγροδιατροφικά προϊόντα της ισπανικής παραγωγής και διατροφής, ιδίως δε σε ό,τι αφορά το ελαιόλαδο (ως προς τη συμβατότητα αξιολόγησής τους βάσει του Nutri-score με τις εθνικές διατροφικές συστάσεις).

Κάτω Χώρες – «Κανονισμός που ορίζει το Nutri-Score ως λογότυπο επιλογής τροφίμων και τους όρους χρήσης του» (2021)²⁵

Κατά τη γνωστοποίηση στην Επιτροπή του σχεδίου Κανονισμού για τον ορισμό του Nutri-score ως λογότυπο επιλογής τροφίμων στις Κάτω Χώρες, οι ολλανδικές αρχές επεσήμαναν ότι προηγήθηκε έρευνα καταναλωτή στο πλαίσιο της οποίας εξετάστηκε σε ποιο βαθμό τρία διαφορετικά σχήματα (που χρησιμοποιούνται σε ευρωπαϊκές χώρες) καθοδηγούν τους καταναλωτές προς πιο υγιεινές επιλογές. Τονίζουν ιδίως την απλότητα, ευκολία σύγκρισης και επιλογής που παρέχει το Nutri-score.

Το εν λόγω μέτρο εντάσσεται στην Εθνική Συμφωνία Πρόληψης, στο πλαίσιο της οποίας περιλαμβάνονται συμφωνίες μεταξύ της κυβέρνησης και εμπλεκόμενων μερών (περισσότερων από 70) με στόχο την εισαγωγή μέτρων για την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας και άλλων ζητημάτων δημόσιας υγείας. Στη Συμφωνία έχουν ενσωματωθεί διάφορα μέτρα για την προαγωγή της υγιεινής διατροφής.

Κατά τη διαδικασία επιλογής σχήματος FOPNL διεξήχθη εκτενής διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην έρευνα καταναλωτή και ειδικότερα στην κατανόηση της επισήμανσης.

Σύμφωνα με τις ολλανδικές αρχές, ελήφθησαν υπόψη τόσο οι απαιτήσεις του Κανονισμού ΕΕ για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές (άρθρα 36 και 38), αλλά και του Κανονισμού για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας.

Ειδικότερα, στο εθνικό μέτρο επισημαίνεται ότι το λογότυπο επιλογής τροφίμου Nutri-score θα θεωρηθεί «ισχυρισμός διατροφής» (όπως προβλέπεται στο άρθρο 2(2)(4) του Κανονισμού ΕΚ 1924/2006). Δεδομένου ότι το Nutri-score αξιολογεί

²³ FoodNavigator, [NutriScore under fire: Debate rages over nutritional labelling in Germany](#), JDSUPRA, "Traffic Light" Nutri-Score for Food – Unlawful Food Labeling in the EU?

²⁴ Food Compliance, [Nutriscore hits hurdle in German Court](#) (02.06.2019)

²⁵ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/16842>

συνολικά το τρόφιμο και όχι την περιεκτικότητα επιμέρους θρεπτικών συστατικών, η επισήμανση αυτή, σύμφωνα με τις ολλανδικές αρχές δεν είναι κατάλληλη για να ενταχθεί στο Παράρτημα του Κανονισμού, στο οποίο είναι καταγεγραμμένοι οι επιτρεπτοί ισχυρισμοί υγείας (άρθρο 8). Συνεπώς, οι εθνικές αρχές έκριναν ότι θα πρέπει να κοινοποιήσουν -στην Επιτροπή και κράτη μέλη ΕΕ- τη χρήση του λογότυπου Nutri-score στην επικράτειά τους ως ισχυρισμό που δεν είναι συμβατός με τον Κανονισμό ΕΚ για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας (άρθρο 23).

Επί του κοινοποιηθέντος εθνικού μέτρου της Ολλανδίας, η Επιτροπή απάντησε απλώς με «παρατηρήσεις», ενώ η Ιταλία υπέβαλε «αιτιολογημένη γνώμη».

Λουξεμβούργο – Κανονισμός για τον καθορισμό πρόσθετων μορφών έκφρασης ενεργειακής αξίας και θρεπτικών συστατικών (χρήση σήματος Nutri-score)²⁶

Μεταξύ άλλων επισημάνσεων, στην «αιτιολογική έκθεση» του εθνικού μέτρου αναφέρεται ότι «το Λουξεμβούργο διαθέτει μια αρκετά ανοικτή αγορά και έχει διαπιστωθεί εν τω μεταξύ αυξανόμενη παρουσία στην αγορά προϊόντων που διαθέτουν σύστημα Nutri-score».

Επί του κοινοποιηθέντος εθνικού μέτρου του Λουξεμβούργου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και η Ουγγαρία τοποθετήθηκαν με «παρατηρήσεις», ενώ η Ιταλία υπέβαλε «αιτιολογημένη γνώμη».

«Απαγόρευση» χρήσης Nutriscore - Ιταλία | Ρουμανία

Όπως σημειώθηκε στην προηγούμενη ενότητα, οι ιταλικές αρχές έχουν υποβάλει «αιτιολογημένη γνώμη» περί μη συμβατότητας του συστήματος Nutri-score με την ενωσιακή νομοθεσία, στο πλαίσιο κοινοποίησης όλων ανεξαιρέτως των εθνικών μέτρων κρατών μελών ΕΕ υιοθέτησης του σχήματος.

Επιπροσθέτως, η αρχή ανταγωνισμού της Ιταλίας (*Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*) έχει αποφανθεί σχετικά με το Nutri-score σε σειρά υποθέσεων ενώπιόν της. Στην πιο πρόσφατη υπόθεση, έκρινε τη χρήση της επισήμανσης Nutri-score από γερμανική εταιρεία σε ζαχαρώδη προϊόντα -αξιολογημένα στην κλίμακα Β με πράσινο χρώμα. Αποφάνθηκε ότι η έλλειψη σαφών ενδείξεων στον καταναλωτή ως προς τα εγγενή χαρακτηριστικά του σχήματος (τρόπος υπολογισμού βαθμολογίας συστήματος) συνιστά αθέμιτη εμπορική πρακτική βάσει των διατάξεων του Κώδικα Καταναλωτή και επέβαλε πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ. Ειδικότερα, επεσήμανε ότι ο καταναλωτής χρειάζεται περισσότερες πληροφορίες για την τεκμηριωμένη επιλογή των τροφίμων, μη αρκούσης της απλής επισήμανσης με χρώμα/κλίμακα.²⁷

Ομοίως και σε προγενέστερη απόφαση, είχε αποφανθεί ότι η επισήμανση Nutri-score θα μπορούσε να παραπλανήσει τους καταναλωτές, όταν δεν συνοδεύεται από

²⁶ <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/18721>

²⁷ Βλ. τη δημοσιευμένη απόφαση: <https://www.agcm.it/dotcmsdoc/bollettini/2023/5-23.pdf> | Βλ. επίσης Food Compliance, [Italian Competition Authority \(AGCM\) sanctions the use of Nutriscore once again](https://www.food-compliance.com/italian-competition-authority-agcm-sanctions-the-use-of-nutriscore-again) (17/03/2023)

συνοδευτικές πληροφορίες σχετικά με το εν λόγω σχήμα, οδηγώντας εν προκειμένω την Carrefour στην απόφαση να μην κάνει χρήση του Nutri-score σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων που διαθέτει στην ιταλική αγορά.²⁸

Αντίστοιχα, και στη **Ρουμανία** από το 2023 δεν είναι επιτρεπτή η χρήση της επισήμανσης Nutri-score δυνάμει απόφασης της εθνικής αρχής για την προστασία του καταναλωτή.²⁹

Γ. «Διορθώσεις» του αλγορίθμου Nutri-score

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, το 2023, η επιστημονική επιτροπή του Nutri-score προέβη σε αναθεώρηση του αλγορίθμου προκειμένου να ευθυγραμμίσει το σύστημα με τις εθνικές διατροφικές συστάσεις των εμπλεκόμενων κρατών και να διορθώσει ορισμένες αστοχίες που είχαν αναδειχθεί ως προς την αξιολόγηση ορισμένων ειδών τροφίμων.

Ειδικότερα, η αναθεώρηση στόχευε σε διάφορες βελτιώσεις, μεταξύ των οποίων, διαφοροποίηση στα φυτικά έλαια, βάσει περιεκτικότητας σε λιπαρά οξέα - μονοακόρεστα / κορεσμένα, διαφοροποίηση των δημητριακών ολικής άλεσης (ψωμί επεξεργασμένων έναντι σπόρων ολικής), βελτίωση της ταξινόμησης των λιπαρών ψαριών, καθώς επίσης και των χαμηλών σε αλάτι σκληρών τυριών. Σύνθετα προϊόντα (έτοιμα γεύματα, πίτσες κ.α.) κατά κανόνα μετακινούνται σε χαμηλότερες κατηγορίες από τις A-B στις B-C έως και D.

Χρήσιμη είναι εν προκειμένω η συνοπτική παρουσίαση των τροποποιήσεων και βελτιώσεων -με περιπτωσιολογία ανα-ταξινόμησης τροφίμων- που έχει δημιουργήσει η Επιστημονική Επιτροπή του Nutri-Score³⁰.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και μεταξύ όσων επί της αρχής υποστηρίζουν τη διατροφική επισήμανση του Nutri-score, επισημαίνεται η ανάγκη περαιτέρω αναπροσαρμογών του αλγορίθμου του για να διορθωθούν αστοχίες ως προς την κατάταξη και βαθμολόγηση ορισμένων ειδών τροφίμων.

Αστοχίες, επικρίσεις έναντι του σχήματος Nutri-score

Σημειώνεται εισαγωγικά ότι στο επίσημο blog Nutri-score η ερευνητική ομάδα Διατροφικής Επιδημιολογίας EREN (Γαλλία) απαντά συστηματικά προκειμένου να καταρρίψει ως οφειλόμενα σε παρανόηση ή ως αβάσιμα, παραπλανητικά ή και ψευδή διάφορα επιχειρήματα κατά του Nutri-score (βλ. ενδεικτικά

---

²⁸ European Food Agency News, [Nutri-Score banned by Italian Anti-trust authority](#), (08/09/22)

²⁹ Food Navigator, [Romania prepares for Nutri-score ban, a 'regrettable' decision for some](#) (26/04/2023)

³⁰ παρουσίαση επικεφαλής της Επιστημονικής Επιτροπής: [Nutri-Score algorithm : introduction and update](#), και αναλυτικά ["Report of the European Scientific Committee in charge of updating the Nutri-Score: changes to the algorithm for solid foods"](#)

Misunderstandings and fake news about Nutri-Score. How to try to destabilize a disturbing public health tool...?³¹⁾

Επιχειρείται κατωτέρω μια σύνοψη των κυριότερων επιχειρημάτων που έχουν διατυπωθεί (από φορείς, επιστημονική κοινότητα κ.α.), με ιδιαίτερη εστίαση στη συνέχεια στις επίσημες θέσεις παραγωγικών φορέων, που κρίνουν ότι -κατηγορίες τροφίμων- πλήττονται αδικαιολόγητα από την -αυθαίρετη- αξιολόγηση του σχήματος:

- η συνολική αξιολόγηση τροφίμου με χρήση χρωματικού κώδικα ενδέχεται να κατευθύνει παραπλανητικά τον καταναλωτή στην επιλογή τροφίμων, εφόσον δε διαθέτει αποσαφηνισμένη πληροφόρηση ως προς την κατάταξη / βαθμολόγηση των τροφίμων (αναφέρθηκε ανωτέρω το σκεπτικό των αποφάσεων της ιταλικής αρχής ανταγωνισμού). Δηλαδή η συνολική βαθμολόγηση ενέχει τον κίνδυνο να κατευθύνει τους καταναλωτές σε επιλογές χωρίς ουσιαστική κατανόηση της διατροφικής αξίας των τροφίμων·
- δεν είναι ευθυγραμμισμένο με τις (εθνικές) διατροφικές συστάσεις ως προς ορισμένες κατηγορίες τροφίμων σημαντικής διατροφικής αξίας (ιδίως δε της Μεσογειακής Διατροφής)·
- δεν πληροί -θεμελιώδεις- απαιτήσεις που προβλέπονται στην ενωσιακή νομοθεσία για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές (Κανονισμός 1169/2011).³²
- δε λαμβάνει -επαρκώς- υπόψη σημαντικά για την υγεία θρεπτικά συστατικά (όπως μικροσυστατικά -βιταμίνες, μέταλλα, πολυφαινόλες, Ω-3 λιπαρά οξέα κ.α.), καθώς και ότι αντιστρόφως δεν υπολογίζονται στοιχεία όπως πρόσθετα, συντηρητικά, ενδοκρινικοί διαταράκτες.
- ο υπολογισμός των θρεπτικών συστατικών ανά 100gr/ml -και όχι ανά μερίδα- μπορεί να παραπλανήσει τον καταναλωτή, καθώς κατά κανόνα δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική ποσότητα που καταναλώνει κάποιος. Ως εκ τούτου, ένα τρόφιμο μπορεί να αποκτά αρνητικό διατροφικό προφίλ, χωρίς αυτό να είναι αντιπροσωπευτικό·
- δεν είναι κατάλληλο για την αξιολόγηση προϊόντων συστημάτων ποιότητας (ΠΟΠ / ΠΓΕ)
- δε λαμβάνει υπόψη τον βαθμό επεξεργασίας των τροφίμων. Εν προκειμένω επισημαίνεται και η ασυμφωνία -σε πολλές περιπτώσεις- μεταξύ της αξιολόγησης Nutri-score και NOVA.

Γαλακτοκομικά προϊόντα

Συνεπεία της πρόσφατης αναθεώρησης του αλγορίθμου, τα χαμηλά σε αλάτι σκληρά τυριά αναβαθμίζονται στην κλίμακα C του Nutri-score, ενώ τα λοιπά τυριά

³¹ <https://nutriscore.blog/2019/04/21/misunderstandings-and-fake-news-about-nutri-score-how-to-try-to-destabilize-a-disturbing-public-health-tool/>

³² Βλ. ενδεικτικά, Έκθεση του Safe Food Advocacy Europe “(Mis)Understanding Nutri-score, Analysis of the algorithm’s shortcomings”

παραμένουν στις κατηγορίες D ή E, ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε αλάτι και κορεσμένα λιπαρά.

Επήλθε, επίσης, διαφοροποίηση κατηγορίας ανάμεσα σε γαλακτοκομικά προϊόντα ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε ζάχαρη (ζαχαρούχο γάλα / γιαούρτι από την κλίμακα B στη C).

Σε κείμενο θέσεων της, η European Dairy Association³³ επισημαίνει ότι «το Nutri-score και με τον αναθεωρημένο αλγόριθμο εξακολουθεί να μην προσαρμοσμένο για γαλακτοκομικά προϊόντα, όπως τυριά, γάλα και υγρά γαλακτοκομικά προϊόντα». Το σχήμα δεν είναι συμβατό με θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να πληροί ένα σύστημα διατροφικής επισήμανσης, δηλαδή να είναι ευθυγραμμισμένο με τις διατροφικές συστάσεις των κρατών μελών, να βοηθά τους καταναλωτές να εντοπίζουν τις βέλτιστες διατροφικές επιλογές εντός των υπο-κατηγοριών (γαλακτοκομικών) προϊόντων, να βασίζεται σε στέρη επιστημονική τεκμηρίωση.

Ειδικότερα, ως προς τα τυριά, τονίζει ότι το σχήμα χρειάζεται ουσιαστική τροποποίηση. Ακόμα και μετά την αναθεώρηση, η κατάταξη των τυριών σε ποσοστό άνω του 80% στην κατηγορία D, ανεξαρτήτως της περιεκτικότητάς τους σε ασβέστιο και πρωτεΐνες, θα μπορούσε να έχει δυσμενείς συνέπειες για τον καταναλωτή (μείωση πρόσληψης ασβεστίου), και δεν είναι συμβατή με τις διατροφικές συστάσεις των κρατών μελών.

Εξάλλου, το γεγονός ότι κατά συντριπτική πλειοψηφία τα τυριά κατατάσσονται στην ίδια κλίμακα (D), συνεπάγεται ότι το σχήμα δε βοηθά τον καταναλωτή να προβεί σε επιλογή μεταξύ των προϊόντων αυτών.

Επιπλέον, εκφράζει αντίθεση ως προς την πρόσφατη ανακατάταξη των υγρών γαλακτοκομικών προϊόντων από την κατηγορία των τροφίμων σε αυτή των ποτών.

Υπενθυμίζει, τέλος, ότι πολλά γαλακτοκομικά προϊόντα υπόκεινται σε αυστηρές προδιαγραφές και δεν μπορούν να υποστούν ανασύσταση. Επίσης, το γάλα περιέχει φυσικό σάκχαρο (λακτόζη), εξαιρούμενου από τις συστάσεις μείωσης της κατανάλωσης ζάχαρης. Κατατάσσεται όμως στην κατηγορία «ποτά» από κοινού με προϊόντα που συνήθως περιέχουν ελεύθερα / πρόσθετα σάκχαρα.

Αντίστοιχα κείμενα θέσεων έχουν υποβάλει σε επίπεδο ΕΕ και διάφοροι εθνικοί κλαδικοί φορείς για τα γαλακτοκομικά προϊόντα (μεταξύ αυτών και φορείς από τη Γαλλία, Ισπανία, Γερμανία – χωρών δηλαδή που έχουν υιοθετήσει το Nutri-score).

Ελαιόλαδο και επιτραπέζιες ελιές

«Το ελαιόλαδο ποτέ δε θα μπορέσει να αποκτήσει βαθμολογία πράσινο Α, δεδομένου ότι το μόνο μακροθρεπτικό συστατικό στο ελαιόλαδο είναι τα λιπαρά»,

---

³³ Eda, [Position Paper on Nutri-Score](#) (October 2023)

κατά δήλωση³⁴ ενός εκ των δημιουργών του Nutri-score (στον ισπανικό Τύπο), «χωρίς αυτό να μειώνει επ' ουδενί τη σημασία του για την υγεία ή τη μεσογειακή διατροφή».

Σημείωσε, επίσης, ότι η υγιεινή φύση για την καρδιά των μονοακόρεστων λιπαρών οξέων ήταν ο βασικός λόγος που οδήγησε -κατά την πρόσφατη αναθεώρηση του αλγορίθμου- στην περαιτέρω αναβάθμιση του ελαιολάδου από την κίτρινη βαθμολογία C στο ανοικτό πράσινο B.

Σχολιάζοντας περαιτέρω τις θέσεις του κλάδου του ελαιολάδου στην Ισπανία (περί βαθμολόγησης A), ο εμπνευστής του Nutri-score αναρωτήθηκε αν αποφασίζει ένας οικονομικός κλάδος για την αξιολόγηση ενός προϊόντος ή οι επιστήμονες, και προσέθεσε ότι αντίστοιχα αιτήματα (αναβάθμισης) μπορεί να εκφράσουν οι Coca Cola και ο όμιλος Ferrero για τη Nutella.

Σημειώνεται ότι η προηγούμενη αναβάθμιση κλίμακας για το ελαιόλαδο (από τη D στη C) συντελέστηκε το 2019, κατόπιν της ανακοίνωσης της πρόθεσης της Ισπανίας να υιοθετήσει το σχήμα. Το 2021 ο Ισπανός Υπουργός Γεωργίας ανακοίνωσε ότι οι παραγωγοί και έμποροι ελαιολάδου δεν απαιτείται να κάνουν χρήση του Nutri-score (με την τότε βαθμολογία κίτρινο C), κατόπιν συμφωνίας με τον κλάδο και βάσει των αιτημάτων της Διεπαγγελματικής Ελαιολάδου στην Ισπανία.³⁵

Οι φορείς εκπροσώπησης του κλάδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο (κατά μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας) επικαλούνται τις πολυάριθμες επιστημονικές μελέτες που τεκμηριώνουν τις ευεργετικές ιδιότητες του ελαιολάδου για την υγεία και επισημαίνουν τα σημαντικά θρεπτικά συστατικά του, που δεν υπολογίζονται στο διατροφικό προφίλ του Nutri-score.

Όπως επισημαίνει η Επιστημονική Εταιρεία Εγκυκλοπαιδιστών Ελαιοκομίας (4Ε), το ελαιόλαδο και οι ελιές έχουν προστιθέμενη διατροφική αξία, που δεν αποτυπώνεται σε συστήματα διατροφικής πληροφόρησης, όπως το Nutri-score (πέραν των μονοακόρεστων λιπαρών, συγκέντρωση σε αντιοξειδωτικά και βιολειτουργικά συστατικά). Προβληματισμό, επίσης, εκφράζουν για την εφαρμογή ενιαίας χρήσης της βαθμολόγησης είτε ένα τρόφιμο καταναλώνεται ως συστατικό είτε ως έχει.³⁶

Προϊόντα ΠΟΠ / ΠΓΕ

Πολυάριθμοι φορείς - ομάδες προστασίας και διαχείρισης προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ σε διάφορα κράτη μέλη ΕΕ έχουν τοποθετηθεί σχετικά με την ακαταλληλότητα του σχήματος Nutri-score για την αξιολόγηση των προϊόντων αυτών.

Προκειμένου να αναδείξουν την ακαταλληλότητα συχνά συγκρίνουν τη δυσμενή κατάταξη των παραδοσιακών, φυσικών - ελάχιστα επεξεργασμένων, προϊόντων με

---

³⁴ Olive Oil Times, [Fondateur de Nutri-Score : l'huile d'olive n'atteindra jamais la note la plus élevée](#) (06/02/23) EFE, [El padre del NutriScore: "El aceite de oliva no puede tener la nota máxima"](#) (28/01/23)

³⁵ Olive Oil Times, [Nutri-Score Label Not Required for Spanish Olive Oil, Minister Says](#) (08/02/2021)

³⁶ Position of the Scientific Society of Olive Encyclopaedists (4E) for the labels with nutritional scores on olive oil and table olives ([olivenews.gr](#), 10/11/2020)

σήμα ποιότητας βάσει της βαθμολόγησης Nutri-score έναντι άλλων (υπερ)επεξεργασμένων τροφίμων.³⁷

Επισημαίνεται, επίσης, ότι τα εν λόγω προϊόντα υποχρεωτικά ακολουθούν συγκεκριμένες, αυστηρές προδιαγραφές και ως εκ τούτου δεν επιδέχονται ανασύσταση.

Επιπλέον, οι παραγωγοί τυροκομικών προϊόντων³⁸ και προϊόντων ελαιοκομίας τονίζουν τις ελλείψεις / αστοχίες του αλγορίθμου του Nutri-score, που δεν υπολογίζει σημαντικά για την υγεία θρεπτικά συστατικά.

Σύμφωνα με την Ομοσπονδία Τυροκόμων Γαλλίας, όπως και για τα λοιπά τυριά, τα τυριά ΠΟΠ/ΠΓΕ κατατάσσονται κατά συντριπτική πλειοψηφία στην κλίμακα D (93%) και E (6%).³⁹

Σημαντική παράμετρος είναι και ο υπολογισμός των θρεπτικών συστατικών ανά 100gr/ml, που οδηγεί σε αρνητική κατάταξη -λόγω της περιεκτικότητας π.χ. σε λιπαρά ή αλάτι, χωρίς να ανταποκρίνεται στην πραγματική μέση ποσότητα που καταναλώνεται.

Ακόμα κι αν ένα προϊόν φέρει σήμα ποιότητας ΠΟΠ/ΠΓΕ/ΕΠΙΠ ή βιολογικό αυτό δεν αναιρεί την (υψηλή) περιεκτικότητα σε λιπαρά, αλάτι ή σάκχαρα, απαντά στις ως άνω αιτιάσεις η ερευνητική ομάδα του Nutri-score, θεωρώντας μάλιστα ότι τα σήματα αυτά δεν περιλαμβάνουν και την έννοια της «διατροφικής ποιότητας».⁴⁰

Δ. Ελλάδα – θέσεις και τεκμηρίωση

Σε απάντησή του (13.05.2021) στο πλαίσιο Αναφοράς, που κατέθεσε βουλευτής στη Βουλή των Ελλήνων, ο -τότε- Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δήλωσε ότι «βασική θέση της χώρας μας είναι ότι η διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου δεν θα πρέπει να αποτιμά συνολικά ένα τρόφιμο παροτρύνοντας ή μη την κατανάλωσή του, αλλά να βοηθά τον καταναλωτή να κατανοήσει τις πληροφορίες σχετικά με τη θρεπτική του σύσταση. Ουσιαστικά, η κατηγοριοποίηση των τροφίμων χρησιμοποιώντας χρωματικούς δείκτες (κόκκινο ή πορτοκαλί) ή γράμματα (A,B,C,D), όπως το Nutriscore, μπορεί να οδηγήσει σε αδικαιολόγητη διάκρισή τους στη

---

³⁷ Κυκλοφορούν διάφορα εικαστικά με τέτοιο περιεχόμενο σε ηλεκτρονικά μέσα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

³⁸ Ενδεικτικά, μεταξύ πολλών άλλων, [Parmigiano Reggiano and Grana Padano, the two most important Italian PDOs in Italy and in the world, together against Nutriscore](#), και για το Roquefort: [Nutri-Score labeling raises questions. It's time to get informed and react](#)

³⁹ Fédération de Fromagers de France, [Nutri-score et fromages](#)

⁴⁰ [Nutri-Score : même avec un signe de qualité ou d'origine \(AOC/AOP, IGP, Bio, Label Rouge...\), un produit gras, sucré ou salé reste un produit gras, sucré ou salé !](#)

συνείδηση του καταναλωτή και, ενδεχομένως, σε μία παραπλανητική πληροφόρηση».⁴¹

Τον Ιούνιο 2021, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συστάθηκε Συμβουλευτική Ομάδα Εργασίας για την εμπρόσθια διατροφική επισήμανση των τροφίμων.

Όπως σημειώνεται στο σχετικό Δελτίο Τύπου του Υπουργείου, «έργο της συμβουλευτικής ομάδας υπό τον Υπουργό θα είναι η παροχή επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης σχετικά με την παρακολούθηση και γνωμοδότηση επί της εν εξελίξει νομοθετικής πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εμπρόσθια διατροφική επισήμανση των τροφίμων».⁴²

Τα μέλη της Επιστημονικής Συμβουλευτικής Επιτροπής, λόγω και των αντικρουόμενων αποτελεσμάτων ερευνών που είχαν ήδη εκπονηθεί σε καταναλωτές στην Ελλάδα, έκριναν σκόπιμη τη διεξαγωγή στοχευμένης μελέτης καταναλωτών σχετικά με την αξιολόγηση διαφορετικών σχημάτων FOPNL και τον ρόλο της διατροφικής επισήμανσης εμπρόσθιου πεδίου στην επιλογή τροφίμων (διαδικτυακή έρευνα σε ενήλικες καταναλωτές που διαμένουν στην Ελλάδα, διαστρωματοποιημένη δειγματοληψία, 1574 άτομα).⁴³

Τα κύρια αποτελέσματα⁴⁴ της Μελέτης (Ιούλιος 2022) του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με τον ΕΦΕΤ σχετικά με τη διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων (FoPNL) συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Το σχήμα FOPNL για το οποίο οι καταναλωτές στην Ελλάδα έδειξαν μεγαλύτερη προτίμηση ήταν το Multiple Traffic Lights (48,3%), το οποίο είναι αξιολογικό, εστιασμένο στην περιεκτικότητα συγκεκριμένων θρεπτικών συστατικών. Ακολουθεί το NutriInform Battery (19,8%), ενώ περίπου ένας στους δέκα συμμετέχοντες εξέφρασε την προτίμηση του για το Nutriscore (12,4%) και το Healthy Choice (11,2%).

Σημειώνεται σχετικά ότι η «αναγραφή του ποσοστού μεμονωμένων συστατικών στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας ήδη εφαρμόζεται στην Ελλάδα πάνω από μία δεκαετία (GDA) σε πολλά προϊόντα, και ότι η εξοικείωση των καταναλωτών γενικά έχει επισημανθεί στη διεθνή βιβλιογραφία ότι παίζει σημαντικό ρόλο στην αποδοχή κάποιου σχήματος FoPNL».

---

⁴¹ Για την πλήρη απάντηση βλ. «[Υιοθέτηση σχημάτων Εμπρόσθιας Διατροφικής Επισήμανσης Τροφίμων συμπεριλαμβανομένου του σχήματος Nutriscore](#)»

⁴² Δελτίο Τύπου, ΥπΑΑΤ, «[Σύσταση και συγκρότηση Συμβουλευτικής Ομάδας Εργασίας για την εμπρόσθια διατροφική επισήμανση των τροφίμων \(Nutri-score\)](#)» (28/06/2021)

⁴³

⁴⁴ Δελτίο Τύπου σχετικά με τα αποτελέσματα και παραπομπή σε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Μελέτη είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο του ΕΦΕΤ: <https://www.efet.gr/index.php/el/enimerosi/anakoinoseis-ekdiloseis/anakoinoseis-cat/item/5153-meleti-katanaloton-fopnl>

- Τα σχήματα διατροφικής δήλωσης εμπρόσθιου πεδίου βοηθούν στις περισσότερες περιπτώσεις τους καταναλωτές να κατανοήσουν καλύτερα τη διατροφική σύσταση των τροφίμων.
- Όσον αφορά σε προϊόντα εθνικής σημασίας (ελαιόλαδο και τυρί φέτα), λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και διεθνείς διατροφικές συστάσεις για τη μείωση θερμίδων, κορεσμένων λιπαρών οξέων και αλατιού στη διατροφή, η χρήση του σχήματος Nutriscore βοήθησε το ίδιο ή και καλύτερα στην αντικειμενική κατανόηση της ποσότητας και συχνότητας κατανάλωσης.
- Στην περίπτωση που υιοθετηθεί σε επίπεδο ΕΕ το σχήμα Nutriscore, ο αλγόριθμος δεν θα πρέπει να ανήκει σε κανένα Πανεπιστήμιο ή Κράτος-Μέλος, αλλά θα πρέπει να συσταθεί ειδική ομάδα στην ΕΕ, η οποία θα αξιολογεί και επαναξιολογεί σε τακτά χρονικά διαστήματα τον αλγόριθμο και θα τον διαφοροποιεί, όποτε κρίνεται αναγκαίο.

Σε συνέχεια της δημοσίευσης της ως άνω μελέτης, το Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθήνας, συντονιστής της «Πρωτοβουλίας για ένα αποτελεσματικό σύστημα διατροφικής εκπαίδευσης» (στην οποία συμμετέχουν η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων, η Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., 13 παραγωγικοί φορείς – Σύνδεσμοι, καταναλωτικές οργανώσεις) απηύθυνε επιστολή προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, ζητώντας την «άμεση διεξαγωγή μιας νέας, πιο εμπειριστατωμένης έρευνας πεδίου». Τονίζεται στην επιστολή η ανάγκη διαμόρφωσης «ενιαίας εθνικής θέσης, προκειμένου να αποτραπεί η εφαρμογή ενός παραπλανητικού συστήματος αξιολόγησης, όπως το Nutri-score».⁴⁵

Μεταξύ των ελληνικών φορέων που έχουν τοποθετηθεί επικριτικά έναντι του συστήματος Nutri-score, είναι ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων – ΣΕΒΕ (σε κείμενο θέσεων που είχε απευθύνει στις αρμόδιες αρχές καλούσε να αποτραπεί η υιοθέτηση σε επίπεδο ΕΕ της συστήματος Nutri-score, τουλάχιστον με τους ισχύοντες όρους και προϋποθέσεις)⁴⁶, καθώς και ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης.⁴⁷

Από πλευράς καταναλωτών, η ΕΚΠΟΙΖΩ έχει τοποθετηθεί υπέρ του συστήματος ως «το καλύτερο υπαρκτό σύστημα διατροφικής επισήμανσης που έχουμε στη διάθεσή μας μέχρι στιγμής».⁴⁸

Μεταξύ ορισμένων -μεταπτυχιακών διπλωματικών- εργασιών, που ερευνούν επιμέρους ζητήματα ελληνικού ενδιαφέροντος σχετικά με το σύστημα Nutri-score, ενδιαφέρον αντικείμενο μελέτης πραγματεύεται η εργασία με θέμα: «Αξιοποίηση της ελληνικής βάσης δεδομένων διατροφικής σύστασης και ποιοτικών χαρακτήρων

⁴⁵ «Πρωτοβουλία»: Επιστολή στο ΥΠΑΑΤ για τη διατροφική επισήμανση εμπρόσθιου πεδίου στις συσκευασίες τροφίμων (FOPNL): cibum.gr (09/08/22)

⁴⁶ ΣΕΒΕ, [Νέο Σύστημα Εμπρόσθιας Επισήμανσης Τροφίμων \(Nutriscore\)](#), 21/05/21

⁴⁷ [Παρεμβάσεις ΣΕΚ για το σύστημα Nutri-score](#), βλ. και τοποθέτηση Αντιπροέδρου Συνδέσμου Εξαγωγέων Κρήτης, μέλους της ομάδας Εργασίας Ελαιολάδου και AREPO (Association Of European Regions For Products Of ORIGIN) της Περιφέρειας Κρήτης

⁴⁸ Συνέντευξη της Αντιπροέδρου της ΕΚΠΟΙΖΩ στο cibum (20/02/23)

*επώνυμων συσκευασμένων τροφίμων (HeI TH) για τη σύγκριση των μεσογειακών τροφίμων στην Ελλάδα με βάση το διεθνές σύστημα Nutriscore».*⁴⁹

Επιλογικά

Η υιοθέτηση εναρμονισμένου σε επίπεδο ΕΕ συστήματος διατροφικής επισήμανσης θα συνεχίσει να μας απασχολεί και σίγουρα θα επανέλθει κατά τη διάρκεια της νέας θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.

Η διαπραγμάτευση τόσο σε επίπεδο Συμβουλίου (Υπουργών) ΕΕ όσο και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας θα είναι εξαιρετικά σύνθετη. Το γεγονός ότι το σύστημα Nutri-score έχει ήδη υιοθετηθεί από επτά κράτη μέλη ΕΕ αναμένεται να έχει ειδικό βάρος στον «συσχετισμό δυνάμεων» (παρά τον προβληματισμό και τις επικρίσεις που ευλόγως και βασίμως προκαλεί).

Ζητούμενο εν τω μεταξύ για την Ελλάδα είναι η ευρεία διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη και η επεξεργασία -επιστημονικά- τεκμηριωμένης θέσης ως προς την ανάδειξη κατάλληλου σχήματος που να ανταποκρίνεται στον επιδιωκόμενο στόχο της προαγωγής της δημόσιας υγείας μέσω των διατροφικών επιλογών, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της ελληνικής διατροφής.

Η συνθετότητα του εν λόγω ζητήματος και εν γένει της -κατεχοχόν ενωσιακής- πολιτικής για τα τρόφιμα, όπως και τόσο άλλων που κρίνονται σε επίπεδο ΕΕ, ως είναι γνώμονας στις επικείμενες ευρωεκλογές για την επιλογή προσώπων που θα μας εκπροσωπήσουν (στην επόμενη θητεία) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

---

⁴⁹ <http://dspace.aua.gr/xmlui/handle/10329/7730>